

PROFILAKTYCZNE PROGRAMY ZDROWOTNE

PROGRAM PROFILAKTYKI RAKA SZYJKI MACICY

Celem programu jest zmniejszenie wskaźnika umieralności kobiet na raka szyjki macicy do poziomu osiągniętego w przodujących w tym zakresie krajach Unii Europejskiej oraz podniesienie poziomu wiedzy kobiet na temat profilaktyki raka szyjki macicy i wprowadzenie na terenie całego kraju jednolitego modelu postępowania diagnostycznego. W programie mogą uczestniczyć kobiety w wieku od 25 lat do 59 lat (przy określaniu wieku należy wziąć pod uwagę rok urodzenia). Badanie w ramach Programu przeprowadzane jest raz na 3 lata. U kobiet obciążonych czynnikami ryzyka (zakażonych wirusem HIV, przyjmujących leki immunosupresyjne, zakażonych HPV - typem wysokiego ryzyka) badania w ramach programu przysługująco 12 miesięcy.

Pacjentki leczone z powodu nowotworu złośliwego szyjki macicy mogą ponownie uczestniczyć w programie i zostaną objęte skryningiem cytologicznym po zakończeniu kontroli onkologicznej – decyzję podejmuje lekarz prowadzący leczenie onkologiczne.

Wykonanie procedury pobrania materiału do przesiewowego badania cytologicznego, realizowane jest we wszystkich poradniach ginekologiczno-położniczych posiadających umowę z NFZ oraz w ramach POZ przez położną, w gabinetach wyłonionych w drodze rozpatrywania wniosków składanych przez świadczeniodawców.

Nie jest wymagane skierowanie.

PROGRAM PROFILAKTYKI RAKA PIERSI

Program skierowany jest do kobiet w wieku od 50 do 69 lat (przy określaniu wieku należy wziąć pod uwagę rok urodzenia), spełniających jedno z poniższych kryteriów:

- nie miały wykonywanej mammografii w ciągu ostatnich 24 miesięcy;
- otrzymały w ramach realizacji programu profilaktyki raka piersi w poprzednim roku pisemne wskazanie do wykonania ponownego badania mammograficznego po upływie 12 miesięcy z powodu obciążenia następującymi czynnikami ryzyka:
  - rak piersi wśród członków rodziny (u matki, siostry lub córki),
  - mutacje w obrębie genów BRCA 1 lub BRCA 2.

Nie jest wymagane skierowanie.

Kryterium wykluczające: Programem nie mogą być objęte kobiety, u których już wcześniej zdiagnozowano zmiany nowotworowe o charakterze złośliwym w piersi.

Miejsce wykonania: pracownie mammograficzne wyłonione w konkursie ofert.

Kobiety, które odczuwają dolegliwości bólowe powinny zgłosić się do poradni onkologicznej lub ginekologicznej (nie obowiązują skierowania) albo do poradni chirurgii ogólnej lub chirurgii onkologicznej (obowiązują skierowania od lekarza POZ).

PROGRAM BADAŃ PRENATALNYCH

Celem programu jest umożliwienie wczesnej identyfikacji ryzyka wad (testy biochemiczne) i wczesne rozpoznanie wad płodu (USG), zwiększenie dostępności do badań prenatalnych w Polsce oraz wdrożenie systemu organizacyjnego badań prenatalnych w naszym kraju.

W celu włączenia do programu, wymagane jest skierowanie zawierające informacje o wskazaniach do objęcia programem wraz z opisem nieprawidłowości i dołączonymi wynikami badań potwierdzającymi zasadność skierowania do programu, wystawione przez lekarza prowadzącego ciążę.

- wiek matki od ukończenia 35 lat (badanie przysługuje kobiecie w danym roku kalendarzowym, w którym kończy 35 lat);
- wystąpienie w poprzedniej ciąży aberracji chromosomowej płodu lub dziecka;
- stwierdzenie wystąpienia strukturalnych aberracji chromosomowych u ciężarnej lub u ojca dziecka;
- stwierdzenie znacznie większego ryzyka urodzenia dziecka dotkniętego chorobą uwarunkowaną monogenetycznie lub wieloczynnikową;
- stwierdzenie w czasie ciąży nieprawidłowego wyniku badania USG lub badań biochemicznych wskazujących na zwiększone ryzyko aberracji chromosomowej lub wady płodu.

Miejsce wykonywania: świadczeniodawcy wyłonieni w drodze konkursu ofert.

PROGRAM PROFILAKTYKI CHORÓB OD TYTONIOWYCH (W TYM POCHP) - PALENIE JEST ULECZALNE

Celem programu jest zmniejszenie zachorowalności na schorzenia odytoniowe, poprawa świadomości w zakresie szkodliwości palenia oraz metod zapobiegania i leczenia uzależnienia od tytoniu oraz poprawa dostępności do specjalistycznego leczenia uzależnienia od tytoniu w szczególności dla osób obciążonych chorobami układu krążenia, układu oddechowego i nowotworowymi a w konsekwencji zmniejszenie kosztów leczenia chorób odytoniowych.

ETAP PODSTAWOWY

Adresowany jest do osób powyżej 18 roku życia palących papierosy, w tym w zakresie poradnictwa antytytoniowego z diagnostyką i profilaktyką POCHP- do kobiet i mężczyzn pomiędzy 40 a 65 rokiem życia, którzy nie mieli wykonanych badań spirometrycznych w ramach programu profilaktyki POCHP w ciągu ostatnich 36 miesięcy (także u innych świadczeniodawców), u których nie zdiagnozowano wcześniej, w sposób potwierdzony badaniem spirometrycznym, przewlekłej obturacyjnej choroby płuc (lub przewlekłego zapalenia oskrzeli lub rozedmy).

Świadczenia w ramach programu udzielane są bez skierowania.

Miejsce wykonania: świadczeniodawcy wyłonieni w drodze konkursu ofert.

ETAP SPECJALISTYCZNY

Adresowany jest do osób powyżej 18 roku życia uzależnionych od palenia tytoniu skierowanych z etapu podstawowego programu realizowanego przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej lub z oddziału szpitalnego oraz zgłaszających się bez skierowania. Pacjent może być objęty leczeniem w ramach etapu specjalistycznego programu tylko raz.

Miejsce wykonywania: świadczeniodawcy wyłonieni w drodze konkursu ofert.

PROGRAMY PROFILAKTYCZNE REALIZOWANE PRZEZ LEKARZA I PIELEŃNIARKĘ W PODSTAWOWEJ OPIECE ZDROWOTNEJ

Świadczenia w ramach programów udzielane są w godzinach działalności POZ, tj. od poniedziałku do piątku pomiędzy godz. 8.00 a 18.00, z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy.

Program profilaktyki chorób układu krążenia

Celem realizacji programu jest obniżenie zachorowalności i umieralności z powodu chorób układu krążenia populacji objętej programem, poprzez wczesne wykrywanie, redukcję występowania i natężenia czynników ryzyka. Program adresowany jest w szczególności do osób obciążonych czynnikami ryzyka, będących w 35, 40, 45, 50 oraz 55 roku życia, u których nie została dotychczas rozpoznana choroba układu krążenia i które w okresie ostatnich 5 lat nie korzystały ze świadczeń udzielanych w ramach programu (także u innych świadczeniodawców). Świadczenia w ramach programu udzielane są bez skierowania, pacjentom znajdującym się na liście świadczeniobiorców lekarza POZ.

Program profilaktyki gruźlicy

Celem realizacji programu jest zmniejszenie wskaźnika zachorowalności i wskaźnika umieralności na gruźlicę oraz objęcie wczesną opieką świadczeniobiorców chorych na gruźlicę. Adresatami programu są osoby dorosłe, nie posiadające w dotychczasowym wywiadzie rozpoznanej gruźlicy, w tym w szczególności:

- osoby, które miały bezpośredni kontakt z chorymi na gruźlicę lub
- osoby, u których stwierdza się przynajmniej jedną z następujących okoliczności usposabiających: bezrobotny, niepełnosprawny, obciążony długotrwałą chorobą, obciążony problemem alkoholowymi/lub narkomanią, bezdomny.

Świadczenia w ramach programu (raz na dwa lata) udzielane są bez skierowania, pacjentom znajdującym się na liście świadczeniobiorców pielęgniarki POZ. Zadaniem pielęgniarki jest dotarcie do osób szczególnie zagrożonych chorobą.